

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **Ing. V. N.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 10. 2012, č. j. X, v řízení o žalobě žalobce proti rozhodnutí žalované, vedené Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 34 Ad 12/2013, o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudkyni Krajského soudu v Brně JUDr. Miladě Haplové,

t a k t o:

Soudkyně Krajského soudu v Brně JUDr. Milada Haplová **n e n í v y l o u č e n a** z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 34 Ad 12/2013.

Odůvodnění:

Žalobou ze dne 1. 3. 2013 se žalobce domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalované ve věci přiznání starobního důchodu.

Návrhem podaným v zákonné lhůtě uplatnil žalobce námitku podjatosti vůči ve výroku uvedené soudkyni Krajského soudu v Brně. Důvod podjatosti pak spatřuje v tom, že tato soudkyně rozhodovala ve věci jeho starobního důchodu v jeho neprospěch (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. 4. 2009, č. j. 34 Cad 146/2008) a dále pak ve skutečnosti, že si žalobce stěžoval na průtahy v řízení, kterých se dle jeho přesvědčení uvedená soudkyně dopustila. Žalobce tedy jmenovanou soudkyni obvinil z profesního selhání a z nesprávného právního posouzení jeho věci. S ohledem na to, že se žalobce vyjadřoval k názorům a rozhodnutí soudkyně kriticky, může tato chovat k žalobci negativní osobní postoj.

Ve svém vyjádření k podané námitce podjatosti JUDr. Milada Haplová uvedla, že nemá žádný vztah k účastníkům řízení, k jejich zástupcům ani k projednáváné věci. Přesto však požádala Nejvyšší správní soud, aby ji z projednání a rozhodnutí věci vyloučil.

Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), podle kterého jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se*

zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Podjatost soudce také zasahuje do principu nezávislosti soudce. Soudce lze z projednávání a rozhodnutí přidělené věci vyloučit pouze výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, vztahem srdečně přátelským (či naopak vzájemně nepřátelským), může jít také o vztah ekonomické závislosti.

K námitce žalobce, dle které mohl negativní vztah mezi ním a rozhodující soudkyní vzniknout skutečností, že na ni podal stížnost, zdejší soud uvádí, že soudce v demokratickém právním státě musí být připraven na situace, že jedna ze stran sporu nebude s jeho výsledkem spokojena. Soudce musí být přichystán na to, že jeho rozhodnutí může být kritizováno, může být proti němu podán opravný prostředek apod. Stejně tak na postup soudce může být podána stížnost. Tyto prostředky slouží ke kontrole soudní moci, soudci je musí respektovat a vnímat je v rovině profesionální, nikoliv osobní. Pokud by byl důvod podjatosti dán pokaždé, když by některý z účastníků řízení podal na postup soudců stížnost, pak by této skutečnosti mohlo být účastníky účelově zneužíváno k vylučování soudců, kteří se jim z jakéhokoliv důvodu nelíbí či nehodí. Takový postup by ale v konečném důsledku znamenal zásah do práva na zákonného soudce a rovněž by mohl znamenat nekonečné zacyklení soudního řízení. Na podporu těchto tvrzení lze uvést i příklad z rozhodovací praxe zdejšího soudu. V rozhodnutí ze dne 14. 7. 2009, č. j. Nao 36/2009 - 49 (dostupné na www.nssoud.cz), nebyl bez dalšího shledán důvod pro vyloučení soudců ani tehdy, když účastník řízení podal na rozhodující soudce podnět k prošetření trestného činu.

Jde-li o důvody uvedené v druhé větě § 8 odst. 1 s. ř. s (tj. vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení), pak smysl a účel tohoto ustanovení spočívá

pokračování

ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem „*předchozí soudní řízení*“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. V daném případě ovšem taková situace nepřipadá v úvahu, neboť jmenovaná soudkyně se na rozhodování ve správním řízení nepodílela. Brojí-li žalobce proti tomu, že jmenovaná ve věci jeho starobního důchodu již rozhodla v jeho neprospěch, pak je třeba poukázat na § 8 odst. 1 s. ř. s., kde je výslovně uvedeno, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Rozhodovací činnost, respektive právní názory soudců na určitou otázku, proto nemohou samy o sobě zakládat důvod k jejich podjatosti (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 - 54, publ. pod č. 433/2005 Sb. NSS).

Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší správní soud tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. května 2013

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu